

โครงการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบpr.) รุ่นที่ ๘

สำนักงาน กปร. จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบpr.) รุ่นที่ ๘
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๔ กุมภาพันธ์-๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๒
ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- เลขาฯ ฝ่ายนอก
- กิจกรรมโครงการอันเนื่องฯ
- สืบสาน รักษา ต่อยอดฯ

เลขฯ ฝึกนักอภิการ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งประกอบด้วย องค์มนตรี ๔ ท่าน สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๗ หน่วยงาน เร่งรัดติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ยังมิได้ดำเนินการ เนื่องจากติดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒ นายปลัดกรุงศรีฯ องค์มนตรี ประธานคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการ ได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ณ สำนักงาน กปร. เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนรับทราบปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา โครงการ จำนวน ๘๘ โครงการ สรุปความก้าวหน้า ปัจจุบันสามารถให้การสนับสนุนโครงการ/งบประมาณ แล้ว จำนวน ๔๐ โครงการ อよู่ร่าห์หว่างเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการ/งบประมาณ จำนวน ๓๔ โครงการ ส่วนโครงการที่ติดปัญหาเชิงพื้นที่ จำนวน ๑๔ โครงการ เช่น โครงการอ่างเก็บน้ำคลองน้ำขาวฯ จังหวัดกำแพงเพชร โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสะโตรฯ จังหวัดสระแก้ว โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยบอนฯ จังหวัดอุบลราชธานี โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเมืองตะกั่วฯ จังหวัดพัทลุง ฯลฯ นั้น สามารถได้ข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาแล้วส่วนหนึ่ง และเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนจาก กปร. ต่อไป นับเป็นพระมหากรุณาริคุณในการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ร่างกฎหมายเรื่องแหล่งน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค การเกษตร และบรรเทาอุทกภัย พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

งานพัฒนาองค์ความรู้และเครือข่าย นับเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้ที่ขับเคลื่อนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งในปีนี้ได้จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบร.) เป็นรุ่นที่ ๘ มีการดำเนินการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ๒๕๖๒ วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ ตลอดจนสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้นำองค์กรในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานการพัฒนา นอกจากเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับลึกซึ้งแล้ว ยังก่อให้เกิดเครือข่ายนักบริหารอันจะเป็นการسان พลังความร่วมมือให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก้าว舞ขึ้น ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งที่ผลให้ความสำคัญเสมอมา

นอกจากการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ภาครัฐแล้ว สำนักงาน กปร. ได้เผยแพร่องค์ความรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ให้กับประชาชนโดยรอบ สำนักงาน กปร. ซึ่งเปรียบเสมือนเพื่อนบ้านที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน โดยได้จัดทำโครงการชุมชนสีบ้านพระราชดำริต่อเนื่องเป็นปีที่ ๖ แล้ว โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ กิจกรรมแรกเป็นการนำเสนอ ๑ นักเรียนจากโรงเรียนคุณฑี (จันทรสถิตย์) ไปเรียนรู้แนวพระราชดำริด้านการเกษตร ณ พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดปทุมธานี ซึ่งกิจกรรมนี้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาว่าง ฯ ได้เรียนรู้พระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาริคุณผ่านการทำกิจกรรม “การเกษตรในเมือง” ส่วนกิจกรรมที่สอง ได้เชิญชวนชุมชนจำนวน ๘ ชุมชน โดยรอบพื้นที่สำนักงาน กปร. ไปศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ณ สวนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระราชนมพรรษา ๘๐ พรรษา และศูนย์เรียนรู้ของชุมชนบ้านใหม่ สวนป่าเกดันน้อมเกล้า รวมทั้งโครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำในการยั่งยืนย่าง ลัตตระยะเวลาการไหลของน้ำ โดยการขุดคลองลัด ทำให้ขัดปัญหาน้ำท่วมໄไปได้ ได้มีการเรียนรู้แนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้วัตถุถูกต้องในการใช้ประโยชน์ เช่น สมุนไพรและพรรณไม้ในท้องถิ่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสียและขยาย การปลูกป่าชุมชน และที่สำคัญคือการรวมตัวของผู้คนในพื้นที่ ก่อเป็นชุมชนที่เข้มแข็งในการปกป้องพื้นที่สีเขียวของตน พัฒนาป่าให้สมบูรณ์ จนกระทั่งสามารถทำหน้าที่เป็นปอด เพื่อฟอกอากาศให้แก่พื้นที่บางกระเจ้าและกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่ารายได้มากชุมชนโดยชุมชน ซึ่งหวังว่าผู้ที่ได้ไปศึกษาจะเกิดแรงบันดาลใจนำองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อมไปพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

ในขณะเดียวกัน การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมภายใต้องค์กรก็เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการ ดังเช่น เรื่องของขยะ ผลได้มอบนโยบายให้สือการณรงค์ลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนนโยบายนี้เป็นอย่างดี อาทิ ในการจัดกิจกรรมประเพณีในช่วงปีใหม่ เจ้าหน้าที่ได้นำแก้วน้ำ จาน ชาม มาเอง ทดแทนการใช้ภาชนะโฟม พลาสติก มีการส่งเสริมใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก และเมื่อมีการจัดเก็บข้อมูลพบว่าสำนักงาน กปร. มีการทิ้งขยะในอัตราที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่กรมควบคุมมลพิษได้รายงานไว้ ซึ่งมุ่งขอให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. และผู้ที่รับผิดชอบโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนเรื่องการรักษ์โลก รักษ์สิ่งแวดล้อม และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อไป

จากนโยบายต่าง ๆ และการดำเนินงานในช่วงไตรมาสที่ ๒ ที่กล่าวมานี้ นับเป็นโอกาสอันดีที่พวกราจะได้ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริให้แก่ภาครัฐและประชาชนได้ทราบอีกช่องทางหนึ่ง อีกทั้งยังได้พัฒนาการทำงานเป็นทีม เป็นเครือข่าย ตลอดจนเป็นการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอีกด้วย

การพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้ร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

โดย สุภาพ ปราเม

นักวิชาการป่าไม้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้รอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้รอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาป่าไม้ในพื้นที่ โดยน้อมนำแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงมุ่งเน้นให้ผลการดำเนินงานสู่ประชาชนโดยตรง เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า นั่นคือเพื่อความพออยู่พอกิน ในขณะเดียวกันทรงปูพื้นฐานไว้สำหรับความอยู่ดี กินดี ต่อไปในอนาคต

เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริ ใจความดังนี้ “...ควรพิจารณาวางแผนโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณต้นน้ำหัวยอช่องโค้รเนื่องจากอ่างเก็บน้ำหัวยอช่องโค้ร ๑ ที่เร่งรัดพัฒนาขันบทได้ก่อสร้างไว้แล้ว เพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำหัวยอช่องโค้รต่อไป...” และเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้รอันเนื่องมาจากพระราชดำริว่า “...ทำการศึกษาการพัฒนาป่าไม้พื้นที่ต้นน้ำลำธารให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์เป็นหลัก เป็นต้นทางและปลายทาง เป็นการศึกษาการประเมินตามอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราษฎรอย่างแท้จริง ผสมกับการศึกษาด้านสหกรณ์ ด้านเกษตรกรรม ด้านปศุสัตว์ (รวมโคนม) และด้านเกษตรอุตสาหกรรม รวมทั้งด้านตลาดอีกด้วย เพื่อให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้รอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริแห่งนี้เป็นศูนย์ที่สมบูรณ์แบบ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราษฎรที่จะเข้ามาศึกษากรรมต่าง ๆ ภายใต้ศูนย์แล้วนำไปใช้ปฏิบัติอย่างได้ผลต่อไป...”

“...การฟื้นฟูและอนุรักษ์บริเวณต้นน้ำซึ่งมีสภาพแห้งแล้งโดยเร่งด่วน โดยทดลองใช้วิธีใหม่ เช่น การผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำในระดับบันลงไปตามแนวร่องน้ำต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ความชุ่มชื้นค่อย ๆ แผ่ขยายออกไป สำหรับน้ำส่วนที่เหลือก็จะไหลลงอ่างเก็บน้ำในระดับต่ำลงไปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านงานเกษตรกรรม ควรปลูกป่าทดแทนตามแนวร่องน้ำ ซึ่งมีความชุ่มชื้นมากกว่าบริเวณสันเขา จึงจะทำให้เห็นผลเร็ว เป็นการประหยัดกล้าไม้ และลดภัยจากไฟป่า เมื่อร่องน้ำมีความชุ่มชื้นขึ้นลำดับต่อไปก็จะสร้างฝายต้นน้ำเป็นระยะ ๆ เพื่อค่อย ๆ กักน้ำไว้แล้วต่อท่อไม้ไผ่ส่งออกทั้ง ๒ ฝั่งร่องน้ำอันเป็นการช่วยแพร่ขยายความชุ่มชื้นออกไปตลอดแนวร่องน้ำ...”

แผนพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาจะยึดถือหลักสำคัญของความเรียบง่าย ดังที่ได้ทรงใช้คำว่า Simplify หรือ Simplicity คือจะต้องเรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก слับซับซ้อน ทั้งแนวความคิด ด้านเทคนิค วิชาการต้องสมเหตุสมผล ทำได้รวดเร็วและสามารถแก้ไขปัญหาให้ก่อประโยชน์ได้จริง ตลอดจนมุ่งไปสู่วิถีแห่งการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainability) จึงทำให้การพัฒนาป่าไม้ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องโค้รอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบในหลายด้าน คือ

สภาพสังคมพืชป่าไม้บริเวณพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยอ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี ๒๕๔๕

สภาพสังคมพืชป่าไม้บริเวณพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยอ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี ๒๕๕๘

การพัฒนาป่าไม้ในเขตชลประทาน

การพัฒนาป่าไม้ด้วยน้ำชลประทานโดยการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงสู่พื้นที่ป่า ซึ่งในพื้นที่ให้ทำคุ้นระบบก้างปลา พื้นที่ป่าและพื้นที่ตามริมลำห้วยธรรมชาติจะได้รับน้ำซึ่งจากคุ้นน้ำนี้ ในช่วงที่ขาดฝนและตลอดฤดูแล้ง จะทำให้ป่าไม้ในพื้นที่นี้ได้รับน้ำตลอดปี ซึ่งต้นไม้จะเขียวชอุ่มตลอดปี นอกจากนี้ พื้นที่ดินยังชุ่มชื้นตลอดทั้งปีอีกด้วย บริเวณนี้จะเป็นแนวป้องกันไฟ (ป่าเบี่ยง) ทั้งผืน

การพัฒนาป่าไม้นอกเขตชลประทาน

การพัฒนาป่าไม้นอกเขตชลประทานโดยสร้างฝายเก็บน้ำตามร่องห้วยธรรมชาติ พื้นที่นี้จะได้รับน้ำซึ่งจากฝายเก็บน้ำที่สร้างขึ้น นอกจากนี้ ฝายเก็บน้ำเหล่านี้ควรต่อท่อซักน้ำทั้ง ๒ ฝั่ง ใช้ท่อไม้ไผ่เพื่อซักน้ำจากเนื้อฝายกระจายน้ำออกไปตามสันนิษฐาน เพื่อให้น้ำซึ่งลงไปในดิน เพิ่มความชุ่มชื้นในดิน สำหรับสนับสนุนการปลูกป่าไม้ตาม

ร่องห้วยธรรมชาติและชายเนินต่อไป ซึ่งต้นไม้ตามร่องห้วยและชายเนินนี้จะเติบโตเร็วคลุมร่องห้วยไว้ ทำให้พื้นดินชุ่มชื้นตลอดเวลา มีลักษณะเป็นแนวป้องกันไฟ (ป่าเบี่ยง) เป็นแนวปีกตามร่องห้วยต่าง ๆ

การพัฒนาป่าไม้ด้วยฝายชลประทานชุมชน

การสร้างฝายเล็ก ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ โดยใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ฝายชลประทานชุมชน มี ๒ ประเภท คือฝายตันน้ำสำหรับกักกระแสน้ำไว้ให้แหล่งชั่วคราว และซึมลงใต้ผิวดินเพื่อสร้างความชุ่มชื้นในบริเวณนั้น และฝายดักตะกอนดินและทรัพย์มิให้แหล่งสู่แหล่งน้ำเบื้องล่าง ฝายทั้ง ๒ ประเภท สามารถสร้างความชุ่มชื้นและชลประทานชุมชนอย่างเป็นระบบควบจร ซึ่งเป็นการลดปัญหาการพังทลายของดินและความรุนแรงของกระแสน้ำในลำห้วย ซึ่งส่งผลไปสู่การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดีเยี่ยม

ผลสำเร็จจากภูเขาสูง

ผลการดำเนินงานจะเห็นได้ว่ารูปแบบของการฟื้นฟูต้นน้ำตามแนวพระราชดำริ โดยมีแนวคิดรวบยอด กล่าวคือต้นทางเป็นป่าไม้ ปลายทางเป็นประมง ระหว่างทางเป็นเกษตรกรรม เป็นแนวพระราชดำริ

สถานภาพของระบบนิเวศป่าเต็งรังบริเวณ

อ่างเก็บน้ำห้วยอ่องไคร้ ๑ ในปี ๒๕๒๗

สถานภาพของระบบนิเวศป่าเต็งรังบริเวณ

อ่างเก็บน้ำห้วยอ่องไคร้ ๑ ในปี ๒๕๕๘

ที่ผู้สมมติสถาบันสอดคล้องกับหลักปฏิบัติในการจัดการลุ่มน้ำที่นอกเหนือจากแนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์แล้ว ยังทรงหมายถึงความยั่งยืนของการดำเนินชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดันน้ำอีกด้วย ผลการดำเนินงานจึงปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ ทั้งการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยชุมชนมีส่วนร่วมโดยอาศัยหลักการดังกล่าว และการที่เกษตรกรที่ได้เข้าไปเรียนรู้แนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยื่องไครอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แล้วนำไปปฏิบัติตัวอย่างต้นเอง อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรรายอื่นที่อยู่ใกล้เคียง ผลสำเร็จดังกล่าววนับได้ว่าเป็นต้นแบบแห่งความสำเร็จ (Model of Success) ของการจัดการดันน้ำที่ยั่งยืน การพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยื่องไครอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งดำเนินมาเป็นระยะเวลาสามทศวรรษ นำมาซึ่งการฟื้นฟูระบบนิเวศที่ปราศจากหิมะในเชิงปริมาณและเชิงประจักษ์ โครงสร้างของระบบนิเวศป่าไม้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อบบทบาทการทำหน้าที่ของป่าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศักยภาพในการให้น้ำท้าของลุ่มน้ำป่าผสมผลัดใบที่ได้รับการพัฒนาด้วยระบบชลประทาน โดยการก่อสร้างฝายดันน้ำและชุดคลองแบบก้างปลาเพื่อช่วยให้น้ำอยู่ในระบบลุ่มน้ำมีมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำที่ฟื้นฟูตามธรรมชาติ บทบาทของฝายช่วยความชุ่มชื้นได้ช่วยกระจายน้ำไปยังพื้นที่รอบข้างเพื่อสร้างความชุ่มชื้น เมื่อพื้นที่มีความชุ่มชื้น ระบบนิเวศป่าไม้สามารถพัฒนาตัวขึ้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามความแห้งแล้งลดลง การทำหน้าที่ของระบบนิเวศ

ป่าไม้ลุ่มน้ำหัวยื่องไคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการให้ของน้ำในลำธารได้ปรากฏให้เห็นทั้งปริมาณน้ำในลำธารที่เพิ่มมากขึ้น คุณภาพน้ำที่ดีขึ้น และอัตราการไหลหลักของน้ำที่ลดลงในช่วงกลางฤดูฝน และระยะเวลาการไหลของน้ำที่ยาวนานขึ้น หลังจากฤดูฝนสิ้นสุดลง ซึ่งหมายถึงบทบาทที่ช่วยลดความรุนแรงจากการไหลบ่าของน้ำในช่วงฤดูฝน และลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ศักยภาพของระบบนิเวศป่าไม้ด้านการให้น้ำทำดังกล่าว ได้ส่งผลไปสู่ความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์มหลงnable ที่ดีที่สุด ในการเกษตรและประมงในพื้นที่ตอนล่างของลุ่มน้ำหัวยื่องไครอย่างแท้จริง ดังพระราชประสงค์ที่พระราชทานไว้ให้พื้นที่แห่งนี้เป็นต้นแบบของการฟื้นฟูดันน้ำที่ยั่งยืน ผลจากการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่แห่งนี้ จึงเป็นองค์ความรู้ที่หลากหลายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีการสาธิต อันสามารถสัมผัสด้วยตาและหู พื้นที่ลุ่มน้ำแห่งนี้จึงเปรียบเสมือนเป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” นอกจากนี้ หมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยื่องไคร อันเนื่องมาจากพระราชดำริได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการศึกษา ทดลอง วิจัย โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยื่องไครอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยได้ประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยื่องไครอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนสามารถเห็นผลลัพธ์ที่เชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความแห้งแล้งได้รับการบรรเทาอย่างเป็นรูปธรรม

แนวพระราชดำริรูปแบบการพัฒนา

“ต้นทางป่าไม้ ปลายทางปะรุง ระหว่างทางเป็นการเกษตร ปศุสัตว์ และอื่นๆ”

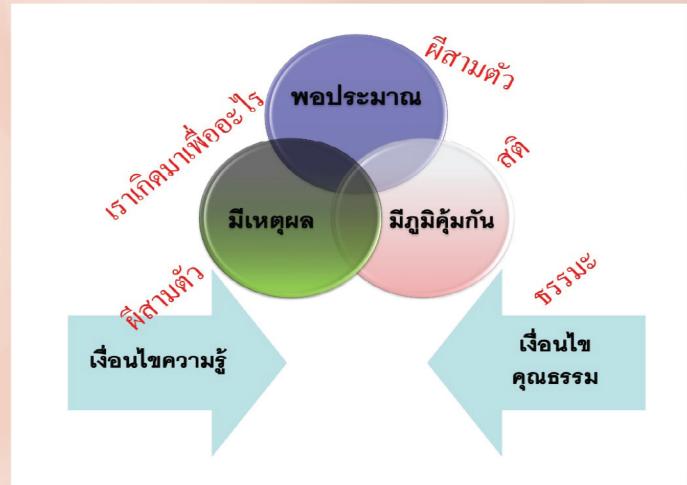

หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงกับการต่อต้านการทุจริต

โดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องของการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกรอกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อต่อต้านการทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือต่อต้านการทุจริต เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

สำนักงาน กปร. ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการป้องกันต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม พร้อมให้ความรู้ต่าง ๆ ที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรสำนักงาน กปร. เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพบนพื้นฐานด้านคุณธรรม อีกทั้งสำนักงาน กปร. มีบทบาทหน้าที่สำคัญ นอกจากจะสนับสนุนตามพระราชดำริแล้ว ยังได้มีการนำมำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงาน และการดำเนินงาน อีกทั้งสู้ภารกิจสำนักงานได้เห็นความสำคัญว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาระยุกต์ใช้ในเรื่องของการป้องกันการทุจริตได้ จึงมอบหมายให้ ศปท. จัดอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการต่อต้านการทุจริต โดยให้บุคลากรของสำนักงาน กปร. และเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ยังศูนย์ศึกษาฯ โดยการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการป้องกันการทุจริตให้กับบุคลากรของศูนย์ศึกษาฯ

ทั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้รับเกียรติจาก นางสาวจิตตินันท์ นันทไพพบูลย์ (ครูบีก) และทีมมาเป็นวิทยากรบรรยาย และทำกิจกรรมกลุ่ม โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาชีวิৎศึกษา ซึ่งเป็นปรัชญาที่มีสาระสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

วิทยากรได้บรรยายถึงผู้ ๓ ตัว โลภ โกรธ หลง คือพญานารที คืออย่าร้ายคนที่ไม่มีสติ โดยพญา arasamee เป้าหมาย ๓ K คือ เข่นฆ่า ขโมย สร้างความรำคาญ หากคนไหนที่มีผู้ ๓ ตัวเข้าครอบงำจะมีลักษณะ/อาการ ดังนี้ ผู้ปี๊โลภ มีอาการ อายาก ชอบ ลักษณะคือ หัวขี้เหี้ย ยืดติด ผู้ปี๊โกรธ มีอาการ รำคาญ เป็น ลักษณะคือ โกรธ ไม่ชอบ หงุดหงิด และผู้ปี๊หลง มีอาการ เพลิน สนุก หรือ ลักษณะคือ เมื่อลอยมโน ปรุงแต่ง สงสัย ฝันกลางวัน ฟุ่งซ่าน เครียด และเป็นกังวล

กิจกรรมประสาทสัมผัส พัญมาร และลูกนองหั้ง ๓ ฝึกจับกิเลสหั้ง ๓ ที่จะเข้าสู่ใจเราทางจมูก ลิ้น ตา หู ภายในสัมผัส และเกิดขึ้นที่ใจ โดยให้แต่ละคนสัมผัสถึงของ/วัตถุ อายุ่งเดียวกัน และมีพัฒนาระบบที่ไม่เหมือนกัน โดยการสัมผัส ตามกลิ่น ลิ้มรส เมื่อนอนกัน แต่ความรู้สึกของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน เพราะความโลกคือความชอบ ไม่เหมือนกัน บางคนอาจเกิดอาการหลง คือเมื่อการเพลิน สนุก อร่อย หรือเกิดอาการโกรธ เปื้อ รำคาญ จากวัตถุ/ของที่แจ้ง แสดงให้เห็นว่าจากเหตุการณ์เดียวกัน หรือเรื่องเดียวกัน แต่ละคนก็จะมีความชอบ ไม่ชอบต่างกัน ดังนั้น การอยู่ร่วมกันจะต้องอยู่ด้วยกันแบบมีสติ ด้วยการรับฟัง

ความคิดเห็นและความรู้สึกของคนอื่น อย่าให้ความโลภ โกรธ หลง มาครอบงำจิตใจ

เกมทำใจให้สะอาดจากกิเลส นำ้ใส่ใจบริสุทธิ์ เป็นกิจกรรมเพื่อถอดรหัส: ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้เรื่องฝีหั้ง ๓ ตัว และได้เรียนรู้เครื่องมือในการ “จัดการ” กับกิเลสหั้ง ๓ ได้แก่ ทาน จัดการกับกิเลส คือความโลภ ศีล จัดการกับกิเลส คือความโกรธ ภavana จัดการกับกิเลส คือความหลง เป็นการเรียนรู้ ทาน ศีล ภavana เรียกว่า “บุญ” แปลว่าเครื่องทำใจให้สะอาด บุญ มีวิธีทำงานอย่างไร และ “สติ” เป็นเครื่องมือในการปกป้องใจให้ไกลจากกิเลส

การฝึกสติ และประโยชน์ของสติ “วาดเปรต” เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้สมาชิกได้ตีความ “เปรต” ในชุมต่าง ๆ อกมาเป็นรูปภาพพร้อมเรียนรู้การได้มาซึ่งอัตภาพ “เปรต” ซึ่งล้วนมาจาก การทุจริต ยักยอก ฉ้อโกง ทั้งสิ้น เป็นกิจกรรม: “ลูกโป่งหัวใจ” ถอดรหัสว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย และ ใจ ล้วนเป็นทางให้กิเลสเข้าครอบครอง และทำให้ใจเรามัวหมอง

การสะสมของกิเลสในใจเปรียบเหมือนลมที่อัดอยู่ในลูกโป่ง เมื่อลูกโป่งถูกเข็มทิ่มเหมือนใจลูกสิ่งกระทบ ย่อมแตกระเบิดไม่มีชิ้นดี “สติ” จึงเป็นเสมือนเกราะป้องกัน และกรองใจของเราจากสิ่งกระทบทั้งปวง รับสิ่งกระทบได้ อยู่กับสิ่งกระทบได้ โดยใจปลอดภัย ไม่เป็นทางทางอารมณ์ ด้วยการมีสติ ยิ่งฝึกใช้สติมากเท่าไหร่ จิตใจก็จะมีกำลังคุ้มครองจิตใจให้เข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น ใจและกายก็จะปลอดภัยจากกิเลส

ช่วงสุดท้ายของการอบรม วิทยากรได้นำผู้เข้ารับการอบรม ถวายบทปัตติทานเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมทั้งกล่าวขอมาซึ่งกันและกัน

สืบสาน รักษา ต่อยอด... สร้างสุขปวงประชา (ตอนที่ ๘)

Nurture, Conserve and Extend: Legacy for the Happiness of the People (Part 8)

โดย กลุ่มวิเทศสัมพันธ์ กองแผนงานและวิเทศสัมพันธ์

กระทรวงนิยมกิจล้านการต่างประเทศ

เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชน บรรณาบทพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงอกรับพระประมุขและประมุขต่างประเทศที่เสด็จฯ และเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะพระราชอาคันตุกะ และยังได้เสด็จฯ แทนพระองค์ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในการเจริญทางพระราชไมตรีกับนานาอารยประเทศเป็นเนื่องนิตย์ รวมถึงการเสด็จออกแทนพระองค์พระราชทานพระราชโองการให้เอกสารราชทูต ต่างประเทศเข้าฝ่าย ถวายพระราชสาส์นและอักษรตราตั้งเป็นเอกสารอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศไทย และได้ทรงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน

Royal Activities on Foreign Affairs

When being the Crown Prince, King Rama X accompanied King Rama IX and the Queen Mother to welcome the heads of states who officially visited Thailand as the royal guests. He also constantly acted on behalf of King Rama IX in performing royal duties to extend the goodwill to foreign countries as well as granted the audiences to foreign ambassadors in presenting the letter of credentials. All of which is still continuously performing until today.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประเทศไทย สำนักงาน กปป. (สำนักงาน กปป.)

Office of the Royal Diskit

พับหนึ่งการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือประسنค์
แสดงความคิดเห็นและให้ข้อแนะนำการปฏิบัติราชการ
กรุณาแจ้งไปยังศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.)
นางสาวจุไรรัตน์ อินทร์โต (ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการ
ต่อต้านการทุจริต)

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐ ต่อ ๑๓๑

โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๔๕

E-mail: anticorrupt.rdpb@gmail.com

ที่อยู่: สำนักงาน กปป. ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖
ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
๑๐๗๐๐

Website: www.rdpb.go.th

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นช่องทางสื่อสารภายในองค์กร และภายนอกองค์กร
เกี่ยวกับการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- เพื่อเผยแพร่ประโยชน์ กฎ ระเบียบ ข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์
รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กปป. เจ้าหน้าที่
ศูนย์การศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และหน่วยงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง

จัดทำโดย

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน กปป.)

๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐-๖ ต่อ ๑๐๑ และ ๑๓๑

โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๔๕

พิมพ์ที่ บริษัท ลักษ์ สตาร์ มีเดีย จำกัด

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๖-๕๖๕๖

ขอแก้ไขข้อมูลด้วยมาตราสำนักงาน กปป. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑ สืบสาน รักษา ต่อยอด...สร้างสุขปวงประชา (ตอนที่ ๗)

ห้องความเดิน
“สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ ได้ทรงพระกรุณาฯ ให้รัฐบาล พิจิจติให้มีภูทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยย่างยืนคงตามหลักธรรมาภิบาล”

ห้องความใหม่
“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้บัญชีมาตรฐานค่าครองชีพประจำปี ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ซึ่งรัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยย่างยืนตามหลักธรรมาภิบาล”